

Verksamhetsindelning

Den nya indelningen av kommunernas verksamhet som här redovisas är mer detaljerad än i *Kommun-Bas95* och hittillsvarande Räkenskapssammandrag (RS) för två av verksamhetsblocken; "Pedagogisk verksamhet" respektive "Vård och omsorg". Dessa förändringar har utformats för att överensstämma med verksamhetsindelningen i SCB:s RS och Socialstyrelsens och Skolverkets övriga redovisningar av officiell statistik som kommer att gälla från 1998. Den tidigare verksamhetsindelningen beaktade endast RS.

Förändringarna är en konsekvens av förslagen i utredningen Statens uppgiftsinsamling från kommuner och landsting som presenterades i december 1996. Enligt dessa förslag ska staten och medborgarna kunna följa upp den kommunala verksamheten genom nyckeltal av olika slag. Kommunerna kan också använda nyckeltalen för att jämföra sig med andra kommuner av likartad karaktär. För att nyckeltalen ska vara tillförlitliga är det nödvändigt att de ingående parametrarna, till exempel kostnader och antal, likväl som den aktuella verksamheten definieras på samma sätt i alla kommuner. Den indelning av den kommunala verksamheten som här ges gäller således för såväl kostnads- och intäktsuppgifter av olika slag som för andra uppgifter, till exempel antalsuppgifter i den officiella verksamhetsstatistiken samt antal kommunalt anställda i Kommunförbundets personalstatistik. I verksamhetsstatistiken kan ytterligare delverksamheter förekomma men dessa bör entydigt kunna hänföras till någon av de här givna verksamheterna.

Ett annat syfte med utredningens förslag är att samordna statens uppgiftsinsamling från kommunerna. Detta görs möjligt genom att man föreslår att alla uppgifter om kostnader och intäkter för den kommunala verksamheten samlas in av scb via räkenskapssammandragen, grundade på bokslutsstatistiken. Uppgifterna ska alltså bygga på uppgifter från kommunernas kalkyl- och redovisningssystem. *De tidigare uppgiftsinsamlingarna från Skolverket och Socialstyrelsen som avser vissa kostnader för den aktuella verksamheten ingår därför från och med räkenskapsåret 1998 i systemet för Räkenskapssammandraget.* Även de krav på ekonomiska uppgifter för olika verksamheter som Nationalräkenskaperna (nr) ställer för att scb ska kunna genomföra beräkningar av rikets finanser, liksom möjligheten att lämna både rikstäckande och regionala statistiska uppgifter till EU, tillgodoses genom denna verksamhetsindelning.

Verksamhetsindelning och organisation

Verksamhetsindelningen ska som tidigare kunna ses oberoende av vilken organisation kommunen valt att arbeta efter och vilken driftform som valts. Det centrala är till vilken verksamhet som kostnader respektive intäkter av olika slag ska fördelas. I räkenskapssammandraget ska till exempel samtliga kostnader och intäkter för förskoleverksamheten fördelas till denna verksamhet oavsett om kommunen valt att organisera sin verksamhet samordnat med skolbarnsomsorg och grundskola eller samordnat med annan omsorgsverksamhet. Också gemensamma kostnader och kostnader för sådant som samutnyttjas ska fördelas mellan de olika verksamheterna. Kostnader och

intäkter kan inte alltid fördelas i den löpande bokföringen så att de hamnar på avsedd verksamhetsnivå enligt räkenskapsammandraget. I dessa fall måste vissa schabloniseringar och kostnadsfördelningar göras vid besvarandet av rs, så att den efterfrågade indelningen av verksamheten belastas med sina kostnader och intäkter.

Verksamhetsindelningen är uppdelad i sju verksamhetsblock. De sju verksamhetsblocken är:

Block 1	Politisk verksamhet
Block 2	Infrastruktur, skydd mm
Block 3	Fritid och kultur
Block 4	Pedagogisk verksamhet
Block 5	Vård och omsorg
Block 6	Särskilt riktade insatser
Block 7	Affärsverksamhet

Jämfört med den verksamhetsindelning som presenterades i *Kommun-Bas 95* och som används i räkenskapsammandragen för räkenskapsåren 1995, 1996 och 1997 har få förändringar mellan verksamhetsblocken skett. Verksamhet som i huvudsak finansieras med avgifter förs under ett eget block kallad "Affärsverksamhet". I ett annat block redovisas den politiska verksamheten och i övriga fem delas den skattefinansierade verksamheten upp.

Lokaler betraktas inte som en separat verksamhet utan varje kommunal verksamhet ska påföras sina hyres- eller fastighetsrelaterade kostnader.

Gemensam och verksamhetsrelaterad administration fördelas ut till respektive verksamhet. Dock förs sådan administration som hör samman med kommunens politiska ledning, och endast sådan administration, till verksamhetsblocket "Politisk verksamhet". Kommunen bör utveckla egna fördelningsnycklar som tar hänsyn till kommunens egen organisation för fördelningen. En vägledning till hur fördelningen kan göras är att sätta den i relation till verksamhetens andel av omsättningen (exklusive utbetalda socialbidrag och andra bidrag).

Kostnader för gemensam verksamhet och gemensamma lokaler ska också fördelas på respektive verksamhet. I Räkenskapsammandraget har kommunerna dessutom möjlighet att redovisa olika slags kostnader och intäkter för gemensam verksamhet och gemensamma lokaler ofördelat på ett par rader utanför verksamhetsraderna för blocken, det vill säga efter summeringen av driftverksamhetens olika kostnads- och intäktsslag. Dessa kostnader ska således föras som internkostnader för respektive aktuell verksamhet. Exempel på sådan gemensam verksamhet kan vara telefonväxel, ekonomikontor, personalkontor, storkök med mera. En tillämpning av självkostnadsprincipen bör vara vägledande för beräkningen och fördelningen av sådana kommun-interna poster.

Den hierarkiska strukturen i indelningen är uppbyggd så att det finns ett verksamhetsblock (huvudrubrik) och under detta en rad verksamhetsområden (underrubriker). Verksamhetsområdena är uppdelade i underindelning-

ar för enskilda verksamheter, och också verksamheterna kan delas upp i delverksamheter. Uppbyggnaden åskådliggörs i följande figur:

bild

Verksamhetsindelningen och Räkenskapssammandraget 1998

Verksamhetsindelningen är, i likhet med tidigare verksamhetsindelning, inte numrerad utan numreringen får göras av varje kommun utifrån de kriterier som bäst passar den egna kommunens ekonomisystem. Eftersom den verksamhetsindelning som ges här är densamma som kommer att användas i Räkenskapssammandragen från och med 1998 (rs98) kan det vara en fördel att använda samma numreringsprincip som i detta för verksamheter på olika nivåer. Den första siffran indikerar ett verksamhetsblock, den andra siffran verksamhetsområde inom blocket, den tredje siffran verksamheter och den fjärde siffran delverksamheter i de fall detaljeringsgraden är så hög. Numreringen av rs blankettrader är dock inte färdig när föreliggande information om verksamhetsindelningen görs men kommer i görligaste mån att bygga på den numrering som tidigare gällt i räkenskapssammandragen.

Alla nivåer används inte i alla verksamhetsblock. Så till exempel kan man i vissa block direkt föra uppgifter på olika verksamheter. En önskvärd summering kan sedan göras till verksamhetsområden, och en viss verksamhet kan också föras till ett annat verksamhetsområde om så önskas.

Vissa uppgifter om fördelningen av kostnader och intäkter för de mer detaljerade verksamhetsindelningarna finns ofta ute i organisationerna, till exempel på respektive verksamhetskontor, och centrala ekonomikontor kan behöva samråda med dem för att kunna sammanställa uppgifterna i räkenskapssammandraget.

Som tidigare år används en Excelblankett vid inhämtningen av uppgifter till Räkenskapssammandraget. För att underlätta samordningen av uppgiftinsamlingen inom kommunerna är räkenskapssammandragets driftsredovis-

ning från och med 1998 uppdelat i en huvudblankett, så kallat **boksluts-RS**, och några speciella "flikar", så kallade **verksamhets-RS**. Den tidigare skolkostnadsenkäten kan ses som ett exempel på ett sådant verksamhets-RS och de mer detaljerade uppdelningarna av socialtjänstkostnaderna ett annat exempel.

Även den särskilda blankettdelen/fliken med specificeringen av bidrag och entreprenader är exempel på ett verksamhets-RS, med uppgifter som behövs särskilt för Nationalräkenskapernas och ESSPROS¹ behov. Ekonomikontoret kan ta hjälp av verksamhetsansvariga för kompletteringar med de uppgifter som saknas centralt i bokföringssystemen. Huvudblanketten och blankettflikarna är hoplänkade på ett sådant sätt att totaluppgifter och/eller uppgifter för huvudverksamheter alltid är desamma, det vill säga en uppgift redovisas endast en gång.

Observera att föreliggande information ska ses som preliminär i så måtto att beslut ännu inte är taget om i vilken utsträckning de indelningar som föreslås i utredningen faktiskt ska gälla för den löpande ekonomiska uppföljningen genom Räkenskapsammanslaget och i ett boksluts-RS. En noggrann genomgång av definitioner och utformning av olika delblanketter i räkenskapsammanslaget inför 1998 ska göras under 1997. Under denna genomgång kommer man också att se över vilka uppgifter som direkt kan hämtas ur bokföringssystemen redan idag, och vilka som kräver särskilda uppskattningar och därför, åtminstone till en början, bör samlas in via ett verksamhets-RS.

De verksamheter och delverksamheter för vilka insamlingen närmare utreds under 1997 markeras med en asterisk *, i denna bilaga.

Utredningens förslag och sektorsmyndigheternas uppföljningsarbete visar dock på det stora intresset och behovet av att kunna följa kostnader och intäkter för de olika verksamheterna kommunerna har ansvar för. Det bedöms därför vara viktigt att kommunerna snarast får möjlighet att i görligaste mån ställa om sina bokföringssystem efter de nya indelningarna, så att kommunerna har möjlighet att ge korrekt och jämförbar information i de aktuella avseendena, oavsett om samtliga underindelningar finns med i ett reviderat RS eller samlas in i särskilda kostnadsenkäter.

Politisk verksamhet (Block 1)

Jämfört med verksamhetsindelningen i *Kommun-Bas 95* har en tydligare avgränsning av den politiska verksamheten skett.

Nämnd- och styrelseverksamhet

Här redovisas kostnader för politisk verksamhet i kommunen inklusive arvoderingen av kommunens förtroendemän. Revision redovisas under eget verksamhetsområde.

De kostnader som hör samman med affärsverksamhet redovisas dock under verksamhetsblocket Affärsverksamhet. Är nämnden ansvarig för såväl skat-

---

¹ ESSPROS = European System of Integrated Economic Accounts.

tefinansierad verksamhet som affärsverksamhet redovisas kostnaderna för den politiska verksamheten i detta verksamhetsområde.

Stöd till politiska partier

Här redovisas stöd till politiska partier, både direkt stöd i form av bidrag och indirekt stöd till exempel subventionerade lokaler.

Revision

Hit förs kostnader för revision, både för förtroendemannarevision och för anlåtande av revisionskonsult.

Övrig verksamhet

Här redovisas kostnader för administration knuten till kommunens politiska ledningsfunktion. Gemensam och verksamhetsrelaterad administration ska fördelas ut på respektive verksamhet.

Den administration som ska redovisas under detta verksamhetsområde är personal som till huvudsaklig del arbetar direkt mot kommunens politiker som politiska sekreterare, sammanträdesadministration, nämndsekreterare och dylikt. Allmänt utredningsarbete, budget och årsredovisningsarbeten och liknande ses i detta sammanhang som en gemensam verksamhet och den ska fördelas ut till kommunens verksamheter. Detsamma gäller förvaltningschefer, kommundirektörer och liknande personal.

I detta verksamhetsområde redovisas även allmänna val, borgerliga förrättningar, taxering, medlemsavgifter samt överförmyndarverksamhet.

Den politiska verksamhet som hör samman med affärsverksamhet redovisas under verksamhetsblocket Affärsverksamhet. Är nämnden ansvarig för såväl skattefinansierad verksamhet som affärsverksamhet redovisas kostnaderna för den politiska verksamheten här.

Infrastruktur, skydd m m (Block 2)

Till detta block förs alla kommunala verksamheter som inte räknas till politisk verksamhet eller något av verksamhetsblocken fritid- och kultur, pedagogisk verksamhet, vård och omsorg, social omsorg, särskilt riktade insatser eller affärsverksamhet. Jämfört med tidigare verksamhetsindelning har endast små förändringar skett; i två fall har två verksamhetsområden slagits samman.

Fysisk och teknisk planering och bostadsförbättring

Hit förs kostnader för fysisk planering, bygglovsverksamhet, teknisk verksamhet och markförsörjning inklusive reglerings- och saneringsfastigheter. Även kostnader för tomma lokaler som följd av bland annat omstruktureringar i kommunen och kostnader för exploatering av mark ska redovisas här. Som bostadsförbättring räknas sanering och upprustning av befintliga områden samt stöd till bostadsföretag. (Verksamheten är sammanslagen av tidigare fysisk och teknisk planering + bostadsförbättring.)

Näringslivsfrämjande åtgärder

Här förs alla former av riktade åtgärder som kommunen vidtar för att främja näringslivsstrukturen i kommunen som till exempel bidrag till näringslivsbo-lag, informationsinsatser och marknadsföring. Även kostnader för borgenså-taganden för företag ska redovisas här.

Turistverksamhet

Här redovisas kommunens turistverksamhet som till exempel camping, stu-gor, liftar och turistinformation.

Gator och vägar samt parkering

Här förs kommunens kostnader för drift och underhåll av statskommunala, kommunala och enskilda gator och vägar inklusive olika former av trafiksä-kerhetsåtgärder. Kostnader och intäkter för kommunal parkering förs också till denna verksamhet. (Verksamheten är sammanslagen av tidigare gator och vägar + parkering.)

Parker

Här ingår kostnader för kommunal parkverksamhet som parker, lekplatser, naturområden etc.

Alkoholprovning

Här redovisas tillståndsprovning för servering av alkoholdrycker som tagits över från staten från den 1 januari 1996.

Miljöskydd

Här ingår sådana åtgärder som kommunen vidtar till skydd för miljö och na-turvård.

Hälsoskydd

Här ingår åtgärder kommunen vidtar till skydd för människors och djurs hälsa.

Räddningstjänst

Här redovisas insatser som görs i syfte att förebygga och åtgärda brand, olyckor, skador och andra nödsituationer.

Totalförsvaret och samhällsskydd

Åtgärder till stöd för totalförsvaret och annat samhällsskydd som civilför-svarsplanering, familjebidrag med mera.

Fritid och kultur (Block 3)

Jämfört med *Kommun-Bas 95* har inga förändringar skett.

Allmän fritidsverksamhet

Här förs allmän verksamhet inom fritidsområdet inklusive stöd till fritidsföreningar. Stöd till äldre- och handikapporganisationer bör redovisas under verksamhetsblocket "Vård- och omsorg". Idrotts- och fritidsanläggningar samt fritidsgårdar redovisas särskilt som egna verksamhetsområden. Turistverksamhet och parker redovisas under verksamhetsblocket "Infrastruktur, Skydd mm".

Idrotts- och fritidsanläggningar

Hit förs kommunens idrotts- och fritidsanläggningar såsom idrottsplatser, sporthallar, bad, friluftss- och fritidsanläggningar samt småbåtshamnar.

Fritidsgårdar

Här redovisas den fritidsverksamhet som bedrivs för barn och ungdom vid fritidsgårdar eller motsvarande.

Allmän kulturverksamhet

Här förs den allmänna kulturverksamheten inklusive stödet till kulturella föreningar och studieorganisationer. Även kostnader och intäkter för museiverksamhet redovisas här.

Stöd till studieorganisationer

Stödet till studieorganisationerna ska särredovisas.

Bibliotek

Kostnaderna för tillhandahållande och förmedling av information samt utlåning av medier till allmänheten. Allmänskulturell verksamhet som sker i bibliotekets regi såsom utställningar, teater etc ska föras till "Allmän kulturverksamhet".

Musikskola/kulturskola

Här förs kostnader för kommunal kultur- och musikskoleundervisning.

Pedagogisk verksamhet (Block 4)

Hit räknas som tidigare såväl barnomsorg och skolbarnsomsorg som all utbildningsverksamhet kommunen har ansvar och/eller kostnad för. Indelningen av blocket i verksamhetsområden och verksamheter följer den indelning som redovisas i utbildningsdepartementets förslag till ändring i skollagen² i Ds. 1997:10. I stort är verksamhetsindelningen densamma som i *Kommun-Bas 95*. Skolverket har i uppdrag att utveckla de ekonomiska uppgifterna som krävs för den nationella uppföljningen av det offentliga skolväsendet och samordna insamlingen med övrig insamling av ekonomiska uppgifter i Räkenskapssammandraget. I verksamhetsindelningen ges en underindelning

---

² Ds. 1997:10, Samverkan för utveckling, Om förskolan, skolan och skolbarnsomsorgen. Utbildningsdepartementet.

i delverksamheter för de verksamheter som enligt SOU 1996:179 föreslås ingå i nyckeltal för de aktuella verksamheterna. De delverksamheter för vilka Skolverket för närvarande efterfrågar uppgifter om intäkter och kostnader redovisas också i föreliggande verksamhetsindelning. Härigenom underlättas kommunernas uppgiftslämnande i och med att kommunerna vet att dessa uppgifter kommer att efterfrågas.

De verksamheter och delverksamheter för vilka insamlingen utreds markeras med en asterisk *.

Förskoleverksamhet

Här förs kostnader och intäkter för den pedagogiska verksamheten och omsorgen som bedrivs för barn i åldrarna 0–5(6) år som inte går i skolan. Den särskilda verksamhet som drivs för sexåringar i form av sexårsverksamhet, barnskola etc räknas enligt förslaget till ny skollag till skolväsendet.

För att beräkna de av utredningen föreslagna nyckeltalen krävs en uppdelning av förskoleverksamheten i verksamheter och delverksamheter.

Förskola

Hit räknas enligt Ds. 1997:10 delverksamheterna Daghem och Deltidsförskola. För att kunna redovisa de av utredningen föreslagna nyckeltalen krävs en särredovisning för dess delverksamheter. Socialstyrelsen har i särskilda enkäter efterfrågat kostnader och intäkter för Daghem.

- *Daghem* *
Hit räknas institutionell pedagogisk gruppverksamhet för inskrivna barn. Verksamheten är i princip tillgänglig hela dagen och under hela året.
- *Deltidsgrupp* *
Hit räknas institutionell pedagogisk gruppverksamhet för inskrivna barn. Deltidsgrupper, avseende åldrarna 3–5 år omfattar i regel tre timmar per dag och följer skolans terminssystem. Observera att "förskoleklasser/sexårsverksamhet", det vill säga den för kommunen obligatoriska verksamheter för sexåringar redovisas som en egen verksamhet under verksamhetsområdet "Skolväsendet för barn och ungdom" även om verksamheten organisatoriskt-fysiskt bedrivs i form av deltidsgupper i förskolan.

Öppen förskola

Hit räknas den kompletterande förskoleverksamhet kommunen tillhandahåller, och där barnet inte är inskrivet.

Familjedaghem

Familjedaghem det vill säga verksamhet hos dagbarnvårdare särredovisas. Verksamheten avser inskrivna barn. Till familjedaghem räknas också barn inskrivna i så kallat trefamiljssystem och motsvarande där verksamheten bedrivs i någon av familjernas hem.

Skolbarnsomsorg

Här förs pedagogisk verksamhet och omsorg som riktar sig till skolbarn upp till 12 år under den skolfria delen av dagen. För att beräkna de av utredningen föreslagna nyckeltalen krävs en uppdelning av skolbarnsomsorgen i verksamheter.

*Fritidshem/integrerad skolbarnsomsorg **

Institutionell pedagogisk gruppverksamhet för inskrivna skolbarn där barnen vistas under den skolfria tiden av skoldagen samt lov dagar och ferier. Verksamheten omfattar även skolbarn inskrivna i fritidsklubbar, eftermiddagsverksamhet och liknande. Även integrerad skolbarnsomsorg där skola och skolbarnsomsorg integrerats lokalmässigt eller genom gemensamma aktiviteter räknas hit. Socialstyrelsen har i särskilda enkäter efterfrågat kostnader och intäkter för fritidshem, vilka nu ersätts av uppgifter i RS98.

Öppen fritidsverksamhet

Öppen verksamhet där eleven inte är inskriven särredovisas.

Familjedaghem

Familjedaghem dvs verksamhet hos dagbarnvårdare särredovisas. Verksamheten avser inskrivna barn. Till familjedaghem räknas också barn inskrivna i så kallat trefamiljsystem och motsvarande där verksamheten bedrivs i någon av familjernas hem.

Skolväsendet för barn och ungdom

Förskoleklasser, grundskolan, gymnasieskolan, särskolan, specialskolan och sameskolan bildar det offentliga skolväsendet för barn och ungdom.

*Förskoleklasser/sexårsverksamhet **

Ny verksamhetsindelning enligt förslaget till ny skollag. Tidigare motsvarande sexårsverksamhet har räknats till barnomsorgen.

Hit räknas den pedagogiska gruppverksamhet till vilken kommunen är skyldig att anvisa plats för alla barn från och med höstterminen det år barnet fyller 6 år, oavsett om den bedrivs i fritidshem, förskola eller skola, till exempel barnskola, nollklasser etc. Förskoleklassen ska omfatta minst 525 timmar.

Grundskola

Här förs kostnader och intäkter som kan hänföras till grundskolans verksamhet årskurs 1–9 (motsvarande). Under verksamheten redovisas också uppgifter för specialskola och sameskola.

För att kunna beräkna de av utredningen (SOU 1996:179) föreslagna kostnadsnyckeltalen behövs vissa kostnads- och intäktsuppgifter avseende följande delverksamheter. Motsvarande uppgifter samlades in i skolkostnadsenkäten.

- undervisning *
  - därav hemspråksundervisning
  - därav SV2 (undervisning i svenska som andraspråk)
- lokaler *
- läromedel/utrustning *
- övriga aktiviteter *

I skolkostnadsenkäten särredovisas dessutom skolledning, skolmåltider, skolskjutsar (inklusive reseersättningar och inackorderingar) för elever bokförda i kommunen, elevvård och SYO-verksamhet.

Obligatorisk särskola

Här redovisas alla aktiviteter som ingår i obligatorisk särskola för utvecklingsstörda barn årskurs 1–10. Elever som är integrerade i grundskolan behöver inte särredovisas kostnadsmässigt.

För att kunna beräkna de av utredningen (SOU 1996:179) föreslagna kostnadsnyckeltalen behövs vissa kostnads- och intäktsuppgifter avseende följande delverksamheter:

- undervisning *
- lokaler *
- läromedel/utrustning *
- övriga aktiviteter *

I skolkostnadsenkäten särredovisas dessutom skolledning, skolmåltider, skolskjutsar (inklusive reseersättningar och inackorderingar) för elever bokförda i kommunen, elevvård och syo-verksamhet.

Gymnasieskola

Här redovisas alla de aktiviteter som ingår i gymnasieskolans verksamhet.

För att kunna beräkna de av utredningen (sou 1996:179) föreslagna kostnadsnyckeltalen behövs vissa kostnads- och intäktsuppgifter avseende följande delverksamheter:

- undervisning
- lokaler
- läromedel/utrustning
- övriga aktiviteter

I skolkostnadsenkäten särredovisas dessutom skolledning, skolmåltider, skolskjutsar (inklusive reseersättningar och inackorderingar) för elever bokförda i kommunen, elevvård och SYO-verksamhet.

Gymnasiesärskola

Här redovisas de aktiviteter som hänförs till gymnasiesärskolan, det vill säga utvecklingsstörda som inte kan gå i den vanliga gymnasieskolan. Elever som är integrerade i den reguljära gymnasieskolan behöver inte särredovisas kostnadsmässigt.

För att kunna beräkna de av utredningen (SOU 1996:179) föreslagna kostnadsnyckeltalen behövs vissa kostnads- och intäktsuppgifter avseende följande delverksamheter:

- undervisning
- lokaler
- läromedel/utrustning
- övriga aktiviteter

I skolkostnadsenkäten särredovisas dessutom skolledning, skolmåltider, skolskjutsar (inklusive reseersättningar och inackorderingar) för elever bokförda i kommunen, elevvård och SYO-verksamhet.

Kommunal vuxenutbildning

Här redovisas kostnader för att undervisa vuxna motsvarande grundskolans årskurser 1–9 samt kostnader för vuxenutbildning på gymnasial nivå och för påbyggnadsutbildningar.

För att kunna beräkna de av utredningen (SOU 1996:179) föreslagna kostnadsnyckeltalen behövs vissa kostnads- och intäktsuppgifter avseende följande verksamheter:

Grundläggande vuxenutbildning

Hit förs undervisning av vuxna motsvarande grundskolans årskurser 1–9. I skolkostnadsenkäten särredovisas dessutom skolledning, skolmåltider, skolskjutsar (inklusive reseersättningar och inackorderingar) för elever bokförda i kommunen, elevvård och SYO-verksamhet.

Gymnasial vuxenutbildning samt påbyggnadsutbildning

Hit förs uppgifter om gymnasial vuxenutbildning och påbyggnadsutbildningar. Kunskapslyftet förs hit, utom eventuell verksamhet inom Kunskapslyftet som ligger på grundläggande vuxenutbildningsnivå, och då förs till denna. Även kostnader för utbildning som bedrivs av annan anordnare, till exempel studieförbund eller privat företag hänförs till gymnasial vuxenutbildning.

I skolkostnadsenkäten särredovisas dessutom skolledning, skolmåltider, skolskjutsar (inklusive reseersättningar och inackorderingar) för elever bokförda i kommunen, elevvård och SYO-verksamhet.

Särvux

Här redovisas kostnader för vuxenutbildning för utvecklingsstörda. I skolkostnadsenkäten särredovisas dessutom undervisning, läromedel m.m., elevvård och SYO-verksamhet.

Högskoleutbildning

Här redovisas kommunens kostnader för Högskoleverksamhet i form av bidrag, lokalkostnader etc.

Svenskundervisning för invandrare (Sfi)

Här redovisas kostnader för svenska för invandrare vilket även inkluderar verksamhet som drivs av annan, exempelvis ett studieförbund.

Uppdragsutbildning

Hit förs kommunens kostnader och intäkter för uppdragsutbildning.

Vård och omsorg (Block 5)

Till detta verksamhetsblock förs alla verksamheter som kommunerna har ansvar för inom verksamhetsområdena hälso- och sjukvård, primärvård (tidsbegränsad försöksverksamhet), vård och omsorg om äldre och funktionshindrade samt individ- och familjeomsorg.

Förändringarna av den tidigare verksamhetsindelningen är störst för detta block. Fler verksamheter och delverksamheter identifieras på vilka kostnader och intäkter ska fördelas. De olika verksamheterna och delverksamheterna överensstämmer med dem som för övrig officiell statistik gäller för socialtjänststatistiken från och med 1998. Utredningen *Statens uppgiftsinsamling från kommuner och landsting* föreslår också nyckeltal som bygger på denna indelning. Den mer detaljerade indelningen behöver Socialstyrelsen för sin uppföljning och utvärdering av verksamheten.

Vissa uppgifter om kostnader och intäkter för individ- och familjeomsorgen som tidigare samlats in via särskilda enkäter föreslås nu ingå i rs98. För att underlätta för kommunerna redogörs här för alla verksamheter och delverksamheter som kan bli aktuella enligt utredningens förslag och för Socialstyrelsens behov av uppföljning och utvärdering, så att kommunerna ges möjlighet att fördela kostnader och intäkter därefter.

De uppgifter som bedöms vara svårast att föra över direkt från kommunernas redovisningssystem till ett räkenskapsammandrag i dagens läge samlas in i ett särskilt verksamhets-RS. Härigenom kan man i kommunerna lättare göra egna uppskattningar av hur stor del av kostnaderna och intäkterna för en viss verksamhet som ska föras till respektive delverksamhet. Detta kan till exempel göras efter omfattningen av ifrågavarande delverksamhet, eller någon annan känd fördelningsnyckel.

Under 1997 utreds närmare vilka uppgifter som ska ingå i boksluts-rs och vilka som ska uppskattas i verksamhets-RS. De verksamheter och delverksamheter för vilka uppgiftsinsamlingen utreds markeras med *.

Hälso- och sjukvård

Här redovisas endast kostnader för hälso- och sjukvård som bedrivs av den landstingsfria kommunen Gotland. Kostnader för insatser som ges inom ramen för kommunens hälso- och sjukvårdsansvar redovisas under verksamhetsområdet vård och omsorg om äldre och funktionshindrade.

Primärvård

Här redovisas verksamhet som bedrivs på försök inom kommunal primärvård.

Vård och omsorg om äldre och funktionshindrade

Inom detta verksamhetsområde förs verksamheter som riktar sig till äldre samt fysiskt och psykiskt funktionshindrade. I *Kommun-Bas 95* angavs fem underindelningar/verksamhetsområden. Blocket omfattar i RS98 samma verksamheter, men uppdelningen är nu ändrad för att svara mot övrig verksamhetsstatistik för socialtjänsten. Verksamhetsområdena definieras nu som:

- Vård och omsorg enligt SoL³ och HSL⁴
- Insatser enligt LSS⁵
- Färdtjänst och riksfärdtjänst
- Förebyggande verksamhet

Obs! Dessutom krävs att verksamhetsområdet förutom Insatser enligt LSS från och med redovisningsåret 1999 delas upp i två; vård och omsorg för äldre respektive vård och omsorg för funktionshindrade. Detta görs dels för att svara mot internationell praxis och EU samt ESSPROS behov av särredovisningar, dels tillgodose statens behov av uppföljning av respektive område. Vid insamlingen av bokslutsuppgifter i RS98 efterfrågas uppgifter för de olika delarna äldre respektive funktionshindrade i särskilt verksamhets-RS, där uppgifterna kan uppskattas med hjälp av verksamhetsansvariga.

Nedan görs den mer detaljerade indelningen av vård och omsorg om äldre och funktionshindrade utifrån principer där man gör åtskillnad mellan:

- insatser som ges med stöd av LSS och insatser som ges med stöd av SoL och/eller HSL.
- insatser som ges till personer i ordinärt boende och insatser som ges i särskilda boendeformer för äldre/bostäder med särskild service för funktionshindrade.
- insatser som ges som bistånd enligt 6 § SoL eller efter beslut enligt LSS eller med stöd av HSL (individuellt riktade insatser) och insatser som kommunen tillhandahåller generellt främst med stöd av 10 § SoL (generellt riktade insatser).

Därutöver görs som nämndes ovan åtskillnad mellan insatser som ges till äldre och insatser som ges till funktionshindrade.

Vård och omsorg enligt SoL och HSL

Observera att uppdelning av samtliga delverksamheter utom lss i äldre respektive funktionshindrade efterfrågas i särskilt verksamhets-RS.

Till denna verksamhet räknas verksamheter som ges med stöd av 6 § SoL och/eller med stöd av HSL till personer 65 år eller äldre och till funktions-

---

³ SoL är förkortning för Socialtjänstlagen.

⁴ HSL är förkortning för Hälso- och sjukvårdslagen.

⁵ LSS är förkortning för Lagen om stöd och service till funktionshindrade.

hindrade (individuellt riktade insatser). För att kunna beräkna de av utredningen föreslagna nyckeltalen måste uppdelning i delverksamheter göras enligt:

- *Vård och omsorg i ordinärt boende **
Hit räknas service och omvårdnad som ges med stöd av SoL och/eller HSL till personer som bor i ordinärt boende. Med ordinärt boende avses boende i vanliga flerbostadshus, egna hem eller motsvarande till skillnad mot särskilt boende. Service/omvårdnad omfattar personlig omvårdnad och hjälp med hushållsgöromål (social hemhjälp), hemsjukvård (i de kommuner som har hälso- och sjukvårdsansvar i ordinärt boende), dagverksamhet, korttidsvård och anhörigbidrag enligt de definitioner som används i verksamhetsstatistiken.
- *Vård och omsorg i särskilt boende*
Hit räknas, utöver boende, service och omvårdnad som ges med stöd av 6 § SoL och/eller HSL till personer som bor i särskilt boende. Med särskilt boende avses samtliga särskilda boendeformer som kommunen har skyldighet att inrätta enligt 20§ SoL samt bostäder med särskild service enligt 21 § SoL. Begreppet innefattar bland annat vad som tidigare benämnts ålderdomshem, servicehus, gruppboende och sjukhem. Service/omvårdnad omfattar personlig omvårdnad och hjälp med hushållsgöromål, hälso- och sjukvård liksom dagverksamhet och korttidsvård enligt de definitioner som används i verksamhetsstatistiken.

Insatser enligt LSS *

Uppdelning i äldre respektive funktionshindrade behöver ej göras för denna verksamhet.

Hit räknas följande kommunala insatser som enligt 9 § lss kan begäras av personer som tillhör lagens personkrets. Insatserna är råd och stöd, personlig assistans, ledsagarservice, kontaktpersoner, avlösarservice korttidsvistelse, korttidstillsyn och daglig verksamhet samt boende enligt LSS.

För att kunna beräkna de av utredningen föreslagna nyckeltalen och för att kunna lämna den statistik eu kräver är det också nödvändigt att skilja ut vissa delverksamheter. Insamlingen av dess sker på särskilt verksamhets-RS och gäller:

- *Boende enligt LSS **
Här avses permanent boende i bostad med särskild service för vuxna samt barn och ungdomar eller annan särskild anpassad bostad beslutat med stöd av lss.
- *Övriga insatser enligt LSS **
Hit förs kostnader för de övriga insatserna enligt LSS.

Färdtjänst/Riksfärdtjänst

Observera att samtliga verksamheter uppdelade i äldre och funktionshindrade efterfrågas i särskilt verksamhets-RS.

Här redovisas kostnader för färdtjänst och riksfärdtjänst till äldre och funktionshindrade.

*Förebyggande verksamhet **

Observera att samtliga verksamheter uppdelade i äldre och funktionshindrade efterfrågas i särskilt verksamhets-RS.

Hit räknas sådan öppen verksamhet som bedrivs med stöd av till exempel 10 § SoL i dagcentral, träfflokal och dylikt, och som inte kräver individuellt beslut eller inskrivning. Verksamheten kan till exempel omfatta mat- och kaffeservering, hår- och fotvård, sysselsättning- och studieverksamhet med mera.

Individ- och familjeomsorg

Inom detta verksamhetsområde förs verksamheter som riktar sig till personer som ges stöd, vård och service inom individ- och familjeomsorgens ram.

Verksamhetsområdet omfattar verksamheterna:

- Missbrukarvård för vuxna
- Barn- och ungdomsvård
- Ekonomiskt bistånd
- Familjerätt

Jämfört med tidigare verksamhetsindelning efterfrågas uppgifter för i stort sett samma aktiviteter, men verksamheterna är definierade på annat sätt så att de tidigare underindelningarna (vanligen motsvarande verksamheter) svarar mot delverksamheter i RS98. Den nu föreslagna strukturen följer utredningens förslag och svarar mot indelningarna i övrig socialtjänststatistik enligt den nya strukturen för socialtjänststatistik.

I Socialstyrelsens särskilda kostnadsenkät efterfrågades 1996 uppgifter om vårdkostnader (enligt definition med kostnader för administration, utrednings- och uppföljningskostnader borträknade) för vuxna missbrukare respektive för barn och unga. Vårdkostnaden avsåg placering i HVB och LVM-hem samt placering i familjehem och delades upp på olika entreprenader. De senare uppgifterna ingår i RS98 av verksamhets-RS, specialfliken för NR.

Missbrukarvård för vuxna

Hit räknas vård och stöd som socialtjänsten ger till vuxna missbrukare i form av institutionsvård, familjehemsvård, bistånd avseende boende och olika öppenvårdsinsatser.

För att kunna beräkna de av utredningen föreslagna nyckeltalen måste vissa delverksamheter särredovisas. Eventuellt kan en del uppgifter samlas in på ett särskilt verksamhets-RS. Detta kan vara lämpligast för de delverksamheter som i tidigare rs inte särredovisats eller redovisats för vuxna respektive barn och ungdom. Kostnader för utredningsverksamhet som ligger till grund för insatser skall tas med inom respektive delverksamhet.

- *Institutionsvård*
Vård, behandling, arbete, arbetsträning etc enligt lvm eller SoL i kombi-

nation med dygnet runt vistelse i utredningshem, motivationshem, behandlingshem och arbetskollektiv eller motsvarande utomlands.

- *Familjehemsvård*
Vård eller rehabilitering (behandling, arbete, arbetsträning m.m.) som ges dygnet runt i familjehem med stöd av 6 § SoL eller med stöd av 27 § LVM.
- *Bistånd som avser boende **
Bistånd enligt 6 § SoL som omfattar följande boendeformer: gruppboende, kategoriboende, inackorderingshem, korttidshem, jourlägenhet, härbärge, träningslägenhet, försökslägenhet, övergångslägenhet, "sociala kontrakt" och hotell.
- *Strukturerad öppen vård **
Individuellt beslutad vård, stöd och behandling som ges i form av stödsamtal eller i strukturerade öppenvårdsprogram till vuxna missbrukare med stöd av 6 § SoL. Klienterna är i de senare fallet inskrivna i verksamheten. Insatserna kan även avse arbete och utbildning.
- *Övriga öppna insatser **
Hit förs övriga öppna insatser inom socialtjänsten som ej avser individuellt riktad verksamhet. Här redovisas även kostnader för rådgivning och annan verksamhet som ges till enskilda utan individuella beslut och utan krav på inskrivning. Exempel är alkoholordgivning, hushållsekonomisk rådgivning, öppen träfflokal etc.

Barn och ungdomsvård

Hit räknas vård och stöd som socialtjänsten ger till barn och ungdomar i form av institutionsvård, familjehemsvård, strukturerad öppen vård och övriga öppna insatser.

För att kunna beräkna de av utredningen föreslagna nyckeltalen måste vissa delverksamheter särredovisas. Eventuellt kan en del uppgifter samlas in på ett särskilt verksamhets-RS. Detta kan vara lämpligast för de delverksamheter som i tidigare rs inte särredovisats eller redovisats för vuxna respektive barn och ungdom. Kostnader för utredningsverksamhet som ligger till grund för insatser skall tas med inom respektive delverksamhet.

- *Institutionsvård för barn och ungdom*
Hit förs hvb enligt SoL respektive LVU.
- *Familjehemsvård för barn och ungdom*
Här redovisas kostnaderna för vård i familjehem.
- *Strukturerad öppen vård **
Individuellt beslutade vård-, stöd och behandlingsinsatser som ges i form av stödsamtal eller i strukturerade öppenvårdsprogram för barn- och ungdomar med stöd av 6 § SoL. Klienterna är i det senare fallet inskrivna i verksamheten. Insatserna kan även avse utbildning och arbete.
- *Övriga öppna insatser **
Hit förs övriga öppna insatser inom socialtjänsten som ej avser struktu-

rerad öppenvård. Här redovisas även kostnader för rådgivning och annan verksamhet som ges till enskilda utan individuella beslut och utan krav på inskrivning. Exempel är ungdomsmottagningar, familjecenter, mammagrupper, öppna träfflokaler och övrig riktad verksamhet med mera.

Ekonomiskt bistånd

Här redovisas kostnader för utredning och utbetalning av ekonomiskt bistånd, till exempel socialbidrag. Bidrag till flyktingar redovisas under verksamhetsområdet "Flyktingmottagande".

Familjerätt

Här redovisas kostnader för arbete som socialtjänsten utför med stöd av Föräldrabalken och SoL i form av familjerådgivning och övrig verksamhet som fastställande av faderskap, samarbetsavtal med mera.

- *Familjerådgivning **
Rådgivning avseende samlevnadsproblem och konflikter som socialtjänsten är skyldig att ge till familjer, makar, samboende och andra par med stöd av SoL
- *Övrig verksamhet **
Hit förs fastställande av faderskap, samarbetsavtal, yttranden till rätten i ärenden som rör adoption samt avtal om vårdnad, boende och umgänge.

Särskilt riktade insatser (Block 6)

Jämfört med *Kommun-Bas 95* har inga förändringar skett.

Flyktingmottagande

Här redovisas kostnader för flyktingar som tas emot inom ramen för det kommunala flyktingmottagandet och för vilka kommunen erhåller statlig ersättning enligt förordningen 1990:927 "om statlig ersättning för flyktingmottagande m.m.". De kostnader som ska redovisas är kommunens kostnad för flyktingen under det år flyktingen första gången tas emot i en kommun och tre år därefter. De kostnader som ska tas med är: kostnader för mottagning och introduktion av flyktingar, kostnader för administration, kostnader för tolkar, socialbidrag, introduktionsersättning för flyktingars försörjning samt genomgångsbostäder som bebos av flyktingar och som inte finansieras med socialbidrag, introduktionsersättning eller extraordinär ersättning från Invandrarverket.

Flyktingspecifika kostnader för olika verksamheter, till exempel förberedelseklasser/grupper inom barnomsorg och utbildning, redovisas under respektive verksamhet. Kostnader för särskilda sysselsättningsskapande åtgärder redovisas under Arbetsmarknadsåtgärder. De flyktingspecifika kostnader som redovisas under respektive verksamhet ska kunna särskiljas från övrig verksamhet. De viktigaste verksamheterna här är de som ingår under verksamhetsblocket "Pedagogisk verksamhet". Med flyktingspecifik kostnad av-

ses skillnaden mellan kommunens kostnader för flyktingar och de kostnader kommunen har för samma verksamhet för andra kommuninvånare.

Arbetsmarknadsåtgärder

Här förs kommunens kostnader för sysselsättningsfrämjande åtgärder till exempel beredskapsarbeten, offentligt skyddade anställningar, lönebidrag och andra arbetsmarknadsåtgärder som finansieras helt eller delvis av kommunen.

Kostnader för datortek och arbetslösa ungdomar under 20 år enligt avtal med länsarbetsnämnd/arbetsförmedling förs också här. Även de sysselsättningsfrämjande åtgärder som drivs i egen regi redovisas här.

Åtgärder som syftar till att påverka näringslivsstrukturen i kommunen till exempel driftsbidrag till näringslivsbolag, informationsinsatser etc förs under Infrastruktur, "Näringslivsfrämjande åtgärder".

Uthyrning av arbetsområden och lokaler förs under Affärsverksamhet.

Affärsverksamhet (Block 7)

Jämfört med *Kommun-Bas 95* har inga förändringar skett.

Näringsliv och bostäder

Arbetsområden och lokaler

Med arbetsområden avses iordningställda områden för industri, kontor, lager etc.

Med lokaler avses industri-, hantverks- och konferenslokaler samt hotell.

Hamnverksamhet

Här förs kommunens kostnader för hamnverksamhet.

Kommersiell verksamhet

Här avses den kommersiella verksamhet som kommunen direkt eller indirekt tillhandahåller medborgaren typ auktionsverksamhet, saluhall etc.

Bostadsverksamhet

Här redovisas kostnaderna för exploatering av bostadsområden samt förmedling av bostäder.

Under detta verksamhetsområde ska även föras kostnader för tillhandahållande av bostäder. Kostnader för det särskilda boendet redovisas dock inte här utan under verksamhetsområdet "Vård, behandling och service för äldre och funktionshindrade".

Kommunikationer

Flygtrafik

Buss-, bil -och spårbunden trafik

Sjötrafik

Här redovisas olika former av kollektivtrafik som kommunen helt eller delvis svarar för.

Energi, vatten och avfall

Hit hänförs produktion och distribution av olika former av förädlad energi dvs gas, el och fjärrvärme samt vattenförsörjning, avlopps- och avfallshantering.

Gasförsörjning och elförsörjning slås samman till en verksamhet i RS98.

Gasförsörjning + Elförsörjning

Fjärrvärmeförsörjning

Vattenförsörjning och avloppshantering

Avfallshantering